

Asia: VN/27297/2023

Hallituksen tasa-arvo-ohjelma 2024-27

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleittain

Miessakit ry kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä lausuntopyynnöstä ja asiantuntijamme kuulemisesta 9.10.2024 STM:n Meritullisalissa, Helsingissä. Keskitymme lausunnossamme arviomaan ohjelmaa naisten ja miesten välisen tasa-arvon näkökulmasta. Osana tasa-arvotyötä on tärkeä käsitellä myös vähemmistöjen kysymykset – kunnioitamme niiden huomioimista ohjelmassa.

1. Johdanto, yleiset huomiot

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 1. Johdanto, sekä muut yleiset huomiot

Naisten ja miesten välisen tasa-arvon tilanne Suomessa on muuttunut olennaisesti siitä, mitä se oli tasa-arvotyön perusteita luotaessa ja sen ensimmäisinä vuosikymmeninä. Hyvinvointiin ja asemaan vaikuttavia sukupuolierityisiä kysymyksiä esiintyy yhdenvertaisesti naisilla ja miehillä. Nykyaikaisessa tasa-arvotyössä naisten ja miesten kysymykset tulisi huomioida asettamatta niitä arvojärjestykseen tai ohittamatta niitä sukupuolen perusteella.

Hallituksen tasa-arvo-ohjelmassa 2024–27 naisnäkökulmaiset tarpeet on kattavasti huomioitu, mikä on tärkeitä. Myös miesnäkökulma on astetta paremmin esillä aiempaan verrattuna, joskin edelleen kapea-alaisesti suhteessa miesten tarpeiden moninaisuuteen tai niiden ymmärtämiseen. Tämä juontanee siitä, ettei miesten itsensä kokemaa ole kattavasti eikä kohdennetusti tutkittu, eivätkä mieserityistä osaamista omaavat tahot ole olleet mukana ohjelmaa laatimassa.

Hallituksen tasa-arvo-ohjelman muodostama kuva tasa-arvon tilasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä on vielä vaillinaisen. Ohjelma myös keskittyy pääosin naisten ja vähemmistöjen aseman parantamiseen. Ymmärrettävät historialliset syyt ovat tässä taustalla, mutta ne eivät enää kuvanna nykyajan Suomea. Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta puhuttaessa on olennaista, että naiset ja miehet mahdollisimman kattavasti tekevät yhteistyötä toistensa tukemiseksi. Tasa-arvotyössä tulisi kohdentaa erityistoimia sille, että onnistuisimme muodostamaan yhteisen kuvan tasa-arvon tilasta. Jotta tämä olisi mahdollista, meidän tulisi suhtautua samalla määrätietoisuudella ja vakavuudella miesten kokemusten selvittämiseen kuin naisten suhteen on ansiokkaasti tehty. Ilman yhteistä tilannekuvaa yhteistyö on monessa suhteessa vaikeaa. Siksi on vielä toistaiseksi niin, että epärakentava ja turvattomuutta lisäävä vastakkainasettelu naisten ja miesten välillä syvenee.

Kutsumalla monimuotoinen mieheys kokonaisuudessaan ja yhdenvertaisesti mukaan tasa-arvotyön ytimeen, mahdollistamme todellisen muutoksen yhteisen hyvän eteen.

2. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen koulutuksessa

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 2. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen koulutuksessa

Ilahduttavaa ohjelmassa on, että poikien ja nuorten miesten syrjäytymishaasteet on nostettu keskeisenä huolena esille. Huoli kohdentuu erityisesti koulumenestykseen. Ohjelmassa mainitaan OKM:n työryhmä, jonka tehtävä on pureutua tähän ongelmaan. Ryhmästä vaikuttaisi kuitenkin puuttuvan asianmukainen sukupuolierityisiin kysymyksiin perehtynyt osaaminen. Se, että tietyt ongelmat koulumenestyksessä kasautuvat erityisesti pojille, kertoo siitä, että nimenomaan sukupuolivaikutukset tulisi osata arvioida. Miessakit ry toivoo, että mieserityistä osaamista omaava edustus kutsuttaisi työskentelyyn mukaan. Tämä merkittävä muutos toimenpideajattelun tueksi mahdollistaisi halutun muutoksen.

3. Tasa-arvon työelämässä ja työn ja perheen yhteensovittamisen tukeminen

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 3. Tasa-arvon työelämässä ja työn ja perheen yhteensovittamisen tukeminen

Ohjelmassa on jonkin verran pyritty huomioimaan miesten useimmin esille nostamat tasa-arvo-ongelmat, jotka liittyvät erokriiseihin ja isyyden tukemiseen. Esille on nostettu miesten vanhemmuuden horjuttamiseen liittyviä teemoja, kuten psyykkinen väkivalta, lasten tapaamisten estäminen ja vieraannuttaminen. Erikriisiin ja isyyden tukemiseen liittyy muitakin tarpeita, joita olisi tärkeä nostaa esille. Tällaisia ovat muun muassa miesten kasvaneet tukitarpeet isyyden kriiseissä, isyyden arvostaminen ja vanhemmuuden jakautuminen erotilanteissa.

4. Sukupuolten tasa-arvoisen osallisuuden ja edustuksen lisääminen

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 4. Sukupuolten tasa-arvoisen osallisuuden ja edustuksen lisääminen

Miehillä on lukuisia sukupuolelleen erityisiä kysymyksiä, jotka tulisi ottaa huomioon sosiaali-, terveys- ja kasvatusaloilla. On tasa-arvopoliittinen ongelma, jos kyseisten alojen palveluita ei määrätietoisesti kehitetä niin, että ne kykenisivät nykyistä paremmin ymmärtämään mieheyttä ja sen moninaisuutta. On hyvä, että teemaa ohjelmassa käsitellään. Toimenpide-ehdotukset eivät

kuitenkaan anna kuvaa siitä, että asiassa kuultaisi riittävästi miesten itsensä kokemuksia ja näkökulmaa. Tämä olisi kuitenkin tarvittava perusta sille, että hyvä tahto jalostuisi hyviksi teoiksi.

5. Naisiin kohdistuva-, lähisuhde sekä muu väkivalta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 5. Naisiin kohdistuva-, lähisuhde sekä muu väkivalta

Hallituksen tasa-arvo-ohjelmaan sisältyvä ymmärrys suomalaisesta väkivaltailmiöstä tulisi perustua ennen kaikkea väkivaltatyön ammattilaisten ja riippumattomien tutkimusten arvioon tilanteesta ja tarvittavista toimenpiteistä. Nyt näin ei valitettavasti ole. Esimerkkinä tästä mainittakoon ohjelmaan kirjattu tavoite lähisuhdeväkivallan sovittelun lopettamisesta. On paradoksaalista, että tämä on tarkoitus tehdä väkivaltaa kokeneiden suojelemiseksi. Todellisuudessa, kuten sovittelutyö ja sitä arvioineet tutkimukset todentavat, sovittelu on nimenomaan keskeinen keino lisätä väkivaltaa kokeneiden turvallisuutta. Lopetettaessa väkivallan sovittelu, sitä tarvitsevien aseman huonontuminen ja siitä aiheutuvien inhimillisten kriisien lisääntyminen jäävät sovittelun lakkauttamisesta päättäneiden vastuulle.

6. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen Euroopan unionissa ja kansainvälisessä toiminnassa

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 6. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen Euroopan unionissa ja kansainvälisessä toiminnassa

-

7. Institutionaaliset rakenteet

Voitte kirjoittaa lausuntonne alle kappaleesta 7. Institutionaaliset rakenteet

Tasa-arvon yhteiskunnallisten ydinrakenteiden tulisi olla naisten ja miesten suhteen tasa-arvoiset, mikä mahdollistaisi miesnäkökulman yhdenvertaisen huomioimisen naisnäkökulman kanssa. Tämä edellyttäisi tasa-arvolain muuttamista, puoluetuen yhdenvertaista kohdentamista sekä naisten että miesten poliittiseen toimintaan ja tasa-arvotyöhön kohdennetun lakisääteisen valtionrahoituksen avaamista myös Miesjärjestöjen keskusliiton haettavaksi. Tätä naisten ja miesten suhteen eriarvoistavaa tasa-arvotilannetta ei ohjelmassa lainkaan käsitellä.

Timperi Tomi
Miessakit ry